

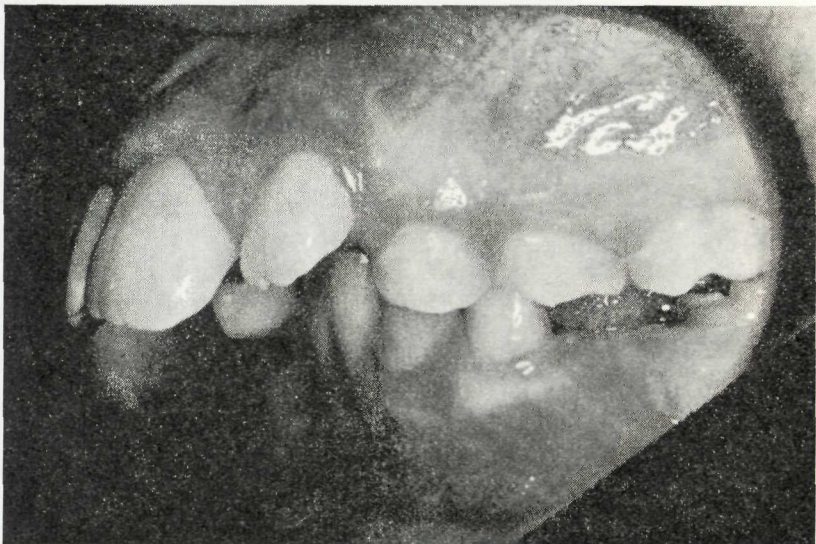
Skeivur tenn hjá føroyskum børnum

Bergtóra Hanusardóttir

Tannstøðuskeivleikar eru týðandi tvørleikar í almennu skúlabarnatannrøktini. Stórir tørvur er tí á skynsomum og miðvísum ætlanum um fyribýrgjandi og viðgerandi arbeiðshættir innan tannrættingarøkið. Fólkakanningar av tannstøðuskeivleikum eru neyðugar sum grundarlag undir nevndu ætlanum. Slíkar kanningar kunnu umframt vísa á orsakir til ymsar tannstøðuskeivleikar, serliga tær umhvørvistreytaðu, meðan tað eisini ber til at vísa á afturbregðiligar munir millum fólkasløg.

Ein roynd hevur fyrr verið gjørd at skráseta tannstøðuskeivleikar í Føroyum av J. J. Holst (1940). Skrásetingin var gjørd uttan nágreiniliga lýsing av, hvørji sermerki vóru kannað. Tvørturímóti vóru fólk býtt sundur í tríggar bólkar alt eftir, um tenninar vóru mettar at vera beinar, at vera eitt sindur skeivur ella at vera ógvuliga skeivur. Tey kannaðu fólkin vóru í øllum aldri (0—80 ár), vóru á ymsum tannbúningarstigum og høvdu fingið tenn tiknar. Tað er vónleyst at nýta hesi kanningarúrslit sum lýsing av tannstøðu føroyinga, tíansheldur sum grundarlag undir ætlan um miðvísa tannrættingarviðgerð av skúlabørnum.

Landslæknarinn Hansi D. Joensen, skúlastjórnin, skúlalærarinn, skúlatannlæknin, barna- og tannlærarinn, skúlabørn, smábørn og foreldur takki eg hjartaliga fyri undirtøku og hjálpssemi, Sven Helm og Inger Rasmussen fyri loyvið at læna teirra tilfar til samanbering, Boga Hansen fyri hjálp til talviðgerðina og Føroya landsstýri og Tryggingarsambandinum Føroyar fyri fíggarligan stuðul.

Endamálið við hesum partinum av kanninginini var at fáa greiði á, hvussu føroysk børn við búnum barnatonnum og búnum vaksnum tonnum vóru fyri viðvíkjandi tannstøðuskeivleikum, og um tað var munur millum gentur og dreingir í so máta. Samstundis var ætlanin at bera saman tannstøðuskeivleikar hjá føroyskum børnum við teir hjá donskum.

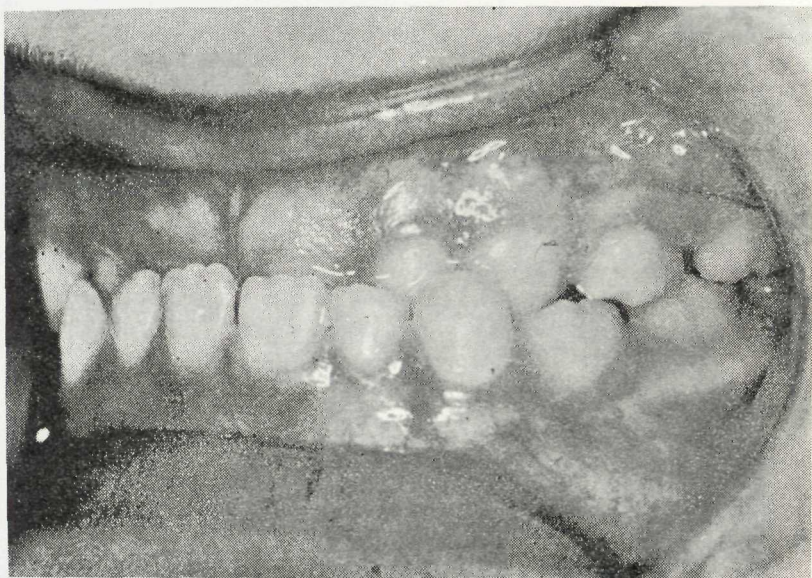
Kanningartilfar og -háttur.

Kanningin fór fram frá oktober 1975 til februar 1976 í øllum barnagørðum og framhaldsskúlum í Føroyum, uttan í skúlunum í Vági og á Tvøroyri. Umleið fyra fimtingar av børnunum, sum gingu í barnagarð, vórðu kannað. Seinasti fimtingurin fevndi um børn, sum ikki vóru í barnagarði, meðan kanningarnar fóru fram, børn, sum vóru bangin, og børn av øðrum etniskum uppruna. Tilfarið fevndi um 268 2—6 ára gomul børn, harav 227 vóru á tannstøði DS 02, t. e. høvdu búnar barnatenn. Av hesum høvdu 8 børn fingið barnajakslar tiknar og lúka tí ikki treytirnar fyri nýtta skrá-

1. mynd. $Yvirbit \geq 9$ mm og distalt jakeslabit. Samanbitsskeivleikar aftur og fram.

setingarháttinum, og tvey fóru úr vegna annan etniskan uppruna. Eftir til skrásetingina vóru 217 børn, 106 gentur og 111 dreingir, (1., 2. og 3. talva). Av teimum 622 skúlabørnunum í 8. flokki og 1. realflokki í teimum 13 (av 15) framhaldsskúlunum vóru 591 børn kannað, hini 31 vóru ikki í skúla, meðan kanningin fór fram. Skrásetingin fevndi tá um 95% av øllum 8. árgangi norðan fyri Suðuroyarfjørð (4. talva). Av teimum 591 børnunum vóru 577 á tannstöði DS 4, t. e. høvdu búnar vaksnar tenn (5. talva). Tey vóru 13 til 16 ára gomul, 287 gentur og 290 dreingir (6. talva). Umleið helmingurin av skúlabørnunum hevði fingið tannviðgerð, sum ætlandi ávirkar talið á tannstöðuskeivleikum, nevniliga viðgerð við tannrætttingartólum ella tanntøku av barnatønnum og/ella av vaksnum tønnum. Skúlabørnini vóru bólkað eftir tí tannviðgerð, tey áður høvdu fingið (7 talva). Hvussu nógvar barnatenn vóru tiknar í úrtíð var ikki møguligt at fáa greiði á. Til álítandi skráseting av tannstöðuskeivleikum hjá føroyskum skúlabørnunum var sostatt bert møguligt at nýta 258 børn (43,7 %), 120

gentur og 138 dreingir, tá treytirnar til slíkt kanningartilfar skulu lúkast.

Smábørnini vóru kannað í barnagørðunum, skúlabørnini í skúlunum ella á skúlatannlæknastovunum. Har, sum møguleiki var fyri tí, vóru ivamál greidd við tannlæknakortunum og um neyðugt við röntgenmyndum. Har hetta ikki var møgulegt, vórðu ivamálið og øki tess koyrd burturúr. Skrásetingin fór fram eftir háttinum hjá Bjørk, Krebs og Solow (1964), við skrásetingartóli og munnspegli. Vegna støddarmunin millum barnatenn og vaksnar tenn vóru somu broytingar gjørdar í skrásetingini av yvirbiti og djúpum biti hjá smábørnum, sum Rasmussen og Helm (1975) hava greitt frá. Nevndi kanningarháttur er grundaður á eina miðvísa skráseting av teimum einstøku avvikunum, sum fleiri í felag ella hvør sær mynda tannstøðuskeivleikarnar. Einstøku avvikin verða býtt í tríggar høvuðsbólkar:

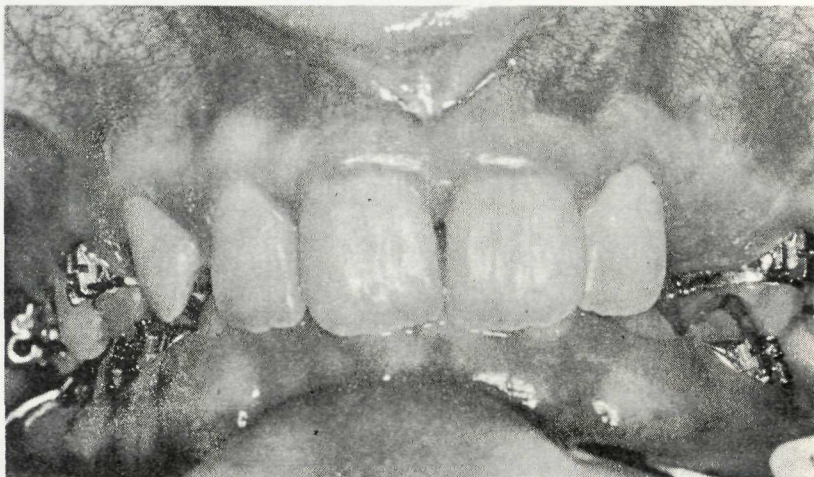

2. mynd. Undirbit og mesialt jakslebit. Samanbitsskeivleiki aftur og fram.

1. Skeivleikar í tannstöðu, ið fevna um evningar-, vakstrar- og støðuskeivleikar hjá einstøkum tonnum.
2. Skeivleikar í samanbiti, ið fevna um leguna hjá ovara og niðara tanngarði í mun hvør til annan triggjar vegir: aftur og fram (sagittalt), upp og niður (vertikalt) og tvørturum (transversalt).
3. Skeivleikar í rúmi, ið fevna um trongstöðu og spreidda stöðu í báðum tanngørðunum.

Úrslitini verða greidd í sama rað.

Umframt skrásetingina av tannstöðuskeivleikum varð tilfar fingið til vega við spurnabløðum. Smábørnini finga bløð við til hús, so foreldrini kundu greiða frá tátingarvanum hjá børnunum, meðan skúlabørnini eina løtu í einum tíma kundu greiða frá m. a., um tey hildu seg hava beinar tenn ella ikki, ella um eitthvørt var við tonnunum, sum tey ynsktu broytt. Úrslitini av hesum frágreiðingum verða ikki viðgjørd

nágreiniliga her, og tað verða bólkar, sum vórðu úrkoyrdir vegna tannviðgerð, heldur ikki.

Øll skrásett tøl vórðu lögð inn á datatól hjá Støðisútbúgv-
ingini og kannað fyri logiskar villur. Síðani vóru títtleikar av
teimum ymsu avvikunum roknaðir út eftir programmum, sum
av fyrstan tíð vórðu gjørd av Solow (1964) og av Solow og
Helm (1968). Eyðkennandi munirnir millum skeivleikatølini
hjá teimum ymsu bólkunum vórðu eisini roknaðir við data-
tøli. Í øllum førum varð nágræiniligi hátturin nýttur, og allar
útrokningar vóru tvíliðaðar (Hald 1971, bls. 576).

Kanningarúrslit.

Av smábørnunum høvdu 87.6% onkran tannstøðuskeivleika,
av skúlabørnunum 87.2 % (9. og 10. talva). Býtt eftir høvuðs-
bólkunum var hagfrøðiligi munurin dyggur millum smá og stór
fyri skeivleikar í tannstøðu og samanbiti, men ikki í rúmi (11.
og 12. talva). Eyðkennandi munur millum gentur og dreingir
kom ikki fyri millum smábørnini, men av og á millum skúla-
børnini.

3. mynd. Djúpt bit. Samanbitsskeivleiki upp og niður.

Skeivleikar í tannstöðu. Viðvíkjandi skeivleikum í evningini var bert eitt smábarn, ið hevði eina vanskapta tonn, meðan undir-tal og vanskaptar tenn oftari komu fyri hjá skúlabørnunum (13. og 14. talva). Eingir skeivleikar í *vakstrarlagi* vóru millum smábørnini, meðan hesir skeivleikar nógv oftari sóust millum skúlabørnini. Eisini *stöðuskeivleikar* vóru nógv sjáldsamari hjá smábørnunum, t. d. høvdu bert umleið 1% av smábørnunum snaraðar tenn, meðan umleið fimta hvørt skúlabarn hevði snaraðar tenn (15. talva).

Skeivleikar í samanbiti. Av samanbitsskeivleikum *aftur* og *fram* (sagittalum) hevði triðja hvørt smábarn stórt yvirbit (1. mynd), triðja hvørt distalt jakslabit (1. mynd), bert 3 børn undirbit (0.1 %, 2. mynd) og 7 % mesialt jakslabit (16. talva, 2. mynd). Av skúlabørnunum hevði áttanda hvørt stórt yvirbit, meðan hini avvikini samsvaraðu við tey hjá smábørnunum í tittleika (17. talva). Munurin í stórum yvirbitum millum stór og smá børn var hagfrøðiliga dyggur. Av samanbitsskeivleikum *upp* og *niður* (vertikalt) eyðkendu smábørnini seg við, at triðja hvørt hevði opið bit (4. mynd) framman í mun til

minni enn 1% av skúlabørnunum, meðan tøluni á djúpum biti (3 mynd) sermerktu seg við kynsmuni, soleiðis at dreingirnir høvdu tvær ferðir so ofta djúpt bit sum genturnar. Bert munurin millum síðstnevndu tøl fyri skúlabørnini var tó hagfrøðiliga dyggur (18. talva). Av samanbitsskeivleikum *tvørturum* (transversalt) var krossbit (5. og 6. mynd) tann vanligasti, væl oftari hjá smágentum enn hjá smádreingjum (16. talva), meðan kynsmunur ikki var hjá skúlabørnunum (17. talva). Bert eitt smábarn hevði saksbit, meðan tíggjunda hvørt skúlabarn hevði avvikið, og var munurin hagfrøðiliga dyggur. Tøluni fyri skeivari miðju (5. mynd) vóru lík uttan mun til kyn ella aldur (18. talva).

Skeivleikar í rúmi. Trongstöða (6. mynd) var eingin í ovara tanngarði og bert í tveimum færum í niðara hjá smábørnunum (19. talva), meðan fimta hvørt skúlabarn hevði trongstöðu í ovara tanngarði og triðja hvørt í niðara (20. talva).

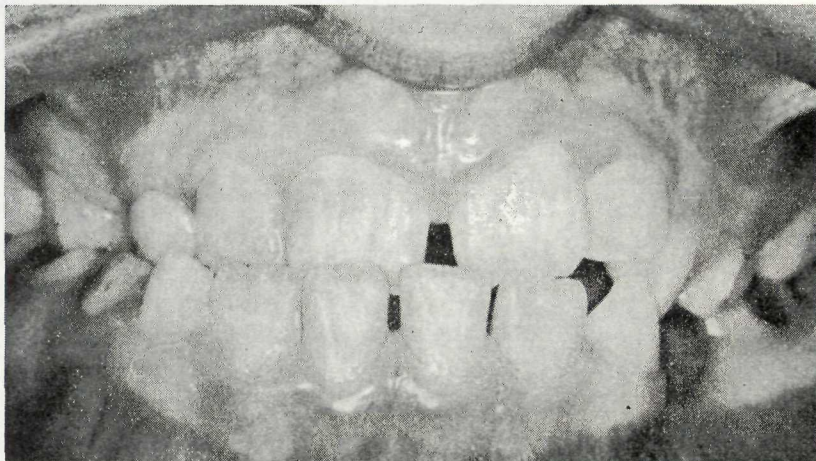
4. mynd. *Opið bit. Samanbitsskeivleiki upp og niður.*

Afturímóti hevði triðja hvørt smábarn spreidda støðu í báðum tannørðum, meðan hesi avvik vóru nógv sjáldsamari hjá skúlabørnunum. Allir aldursmunirnir vóru hagfrøðiliga dyggir (21. talva). Umframt var dyggur kynsmunur hjá skúlabørnunum viðvíkjandi spreiddari støðu í niðara tanngarði, har 18 dreingir høvdu avvikið móti 4 gentum. *Glopp* millum mittastu framtenninar í ovara tanngarði var sjáldsamt, tó tvær ferðir so vanligt hjá teimum smáu sum hjá skúlabørnunum.

Samanburður millum dansk og føroysk smábørn og skúlabørn.

Tølini fyrri dansku smábørnini eru úr kanning, ið Rasmussen og Helm hava gjørt (1975), tølini fyrri dansku skúlabørnini úr kanning, ið Helm hevur gjørt (1968, 1970).

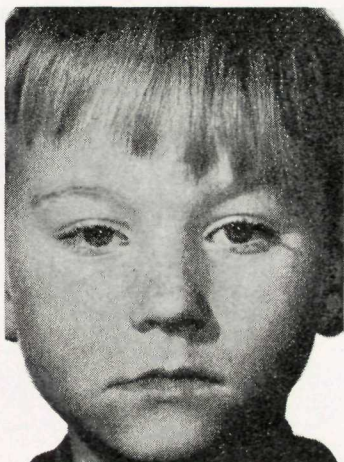
Skeivleikar í tannstøðuni. Eingin eyðkennandi munur var millum føroysk og dansk børn í *evningini* av tonnum. Í vakstrarlagi var skeiv vakstrarlega vanligari og skeivleikin »ikki

mistar barnatenn« nógv sjáldsamri hjá føroyskum skúlabørnum enn hjá donskum. Av *støðuskeivleikum* høvdu bæði skúlabørn og smábørn í Føroyum nógv færri snaraðar tenn enn tey donsku, og smábørnini høvdu nógv færri framtenn í krossbiti enn donsku smábørnini. Nevndu munir vóru allir hagfrøðiliga dyggir (22. og 23. talva).

Skeivleikar í samanbiti. Føroysku smábørnini vóru her í fleiri førum øðrvísi enn tey donsku. Tey høvdu eyðkennandi færri distal og fleiri mesial jakslabit enn tey donsku, og so høvdu tey nógv oftari opið bit framman, serliga av tí verra slagnum (≥ 2 mm), sum fimta hvørt føroyskt smábarn hevði í mun til tólvta hvørt danskt. Millum føroysk og dansk skúlabørn var bert hagfrøðiliga dyggur munur í distalum jakslabiti, sum føroyingar høvdu oftari enn danir, og viðvíkjandi skeivari miðju, sum donsku børnini høvdu tvær ferðir so ofta sum tey føroysku (22. og 24. talva).

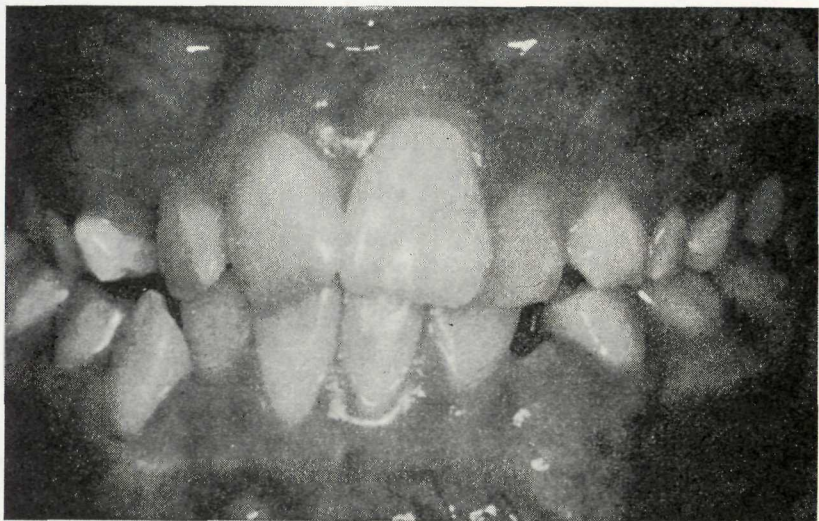
Skeivleikar í rúmi. Føroysku smábørnini høvdu munandi minni og skúlabørnini nakað minni *trongstøðu* í ovara tanngarði enn tey donsku, meðan eingin munur var í niðara tann-

5. mynd. *Skeiv miðja, krossbit og undirbit. Samanbitsskeivleikar tvørturum og aftur og fram.*

garði. *Spreidd støða* var sjáldsom hjá teimum donsku skúlabørnunum, meðan føroysku børnini høvdu munandi betri rúm í ovara tanngarði, og føroysku dreingirnir eisini betri rúm í niðara tanngarði enn hini. Næstan annaðhvørt danskt smábarn hevði spreidda støðu í ovara og niðara tanngarði, meðan hetta bert var at síggja hjá triðja hvørjum føroyskum smábarni. Nevndu munir vóru hagfrøðiliga dyggir. *Glopp* millum mittastu framtenninar í ovara tanngarði kom líka tíðum fyri hjá føroyingum og danum (22. og 25. talva).

Tørvurin á tannrættingarviðgerð hjá føroyskum skúlabørnum. Av 584 skúlabørnum høvdu 51 havt tannrættingartól utan tanntøku, 61 høvdu havt tól og fingið vaksnar tenn tiknar, meðan 87 høvdu trekt vaksnar tenn av tannrættingargrundum, men utan tólviðgerð. Sostatt høvdu 34 % av 8. árgangi fingið tannrættingarviðgerð (26. talva). Av teimum 258 skúlabørnunum (onga tólviðgerð, onga tanntøku), ið viðgjørd eru í hesi grein vóru 18 % mett at tørva smærri tannrættingarviðgerðir og 28 % at tørva størri viðgerðir frá einum fakligum sjónarmiði (27. talva), meðan tørvurin var mettur at

vera nakað størri í teimum fyrr viðgjørdum bólkunum. 48 % av øllum 584 skúlabørnunum hildu seg hava skeivur tenn, meðan 33 % ynsktu skeivleikarnar rættaðar (28. talva).

Umrøða av kanningarúrslitunum.

Gjøgnum tíðirnar hava fleiri høvundar nevnt tenn, tá talan hevur verið um eyðkenni og heilsu føroyinga. Í tíðarskeiðinum frá Manicus (1824) og Panum (1849), tá ið føroyingar vóru eyðkendir av vøkrum, hvítum tonnum, og til Rasmussen, sum í 1925 nevnið, at framtenninar hjá børnum ofta vóru heilt niðurbrendar, er tannheilsa føroyinga niðurbrotin, ivaleyst vegna broyting í matsiði og lívshátti, sum fylgdi við tí nýggju tíðini. Thylstrup (1974) vísir, hvussu sukurnýtslan frá 1852 vaks frá 1 kg um árið upp á fólkíð til 30 kg í 1925 og 43 kg í 1950. Seinasta miðvísa kanningin av brendum tonnum hjá føroyskum børnum varð gjørd av Thylstrup (1974), og fevndi hon um triðja hvørt barn føtt í árunum 1959, 1961, 1963, 1965 og 1967, 1198 í tali. Hansara kanning vísti m. a., at bert

6. mynd. Trongstøða við koppaðum og snaraðum tonnum. Rúmskeivleiki í ovara og niðara tanngarði, og støðuskeivleikar av einstøkum tonnum.

20% av 5 og 7 ára gomlum børnum høvdu heilar barnatenn, at næstan helmingurin av barnajakslunum fóru at verða tiknir í 8 ára aldri, at annaðhvørt 11 og 13 ára gamalt barn hevði brendar framtenn, at eingin munur var millum bygda- og býarbørn, og at munur millum børn við regluligari tannarøkt og hini uttan bert sást í tali av viðgjørdum tonnum í 13 ára aldrinum. Hann metir, at fyribýrgjandi tannarøkt eigur at verða sett í verk frá tí, at børnini vera fødd.

Tá tannstøðuskeivleikar hjá einum fólki skulu verða skrásettir, eru tað fyrirtreytir, at tey, sum verða tikin við í kanningina, ongar munandi tannasjúkur hava havt, ongar tenn hava fingið tiknar, ongar tenn fingið rættaðar, og at tannsetingin er búgvín, antin við barnatonnum ella við vaksnum tonnum. Kanning Thylstrup's vísti, at smábørn í 5 ára aldri ella við búnum barnatonnum høvdu illa brendar tenn, men at tenninar ikki vóru munandi viðgjørdar tá. Somu treytir luku skúlabørnini ikki. Tey 11 ára gomlu kundu væntast at hava fingið væl minni tannviðgerð enn tey 13 ára gomlu, men tey høvdu

bert í fáum førum havt búnar vaksnar tenn. Avgjørt var tí at kanna 8. árgang av skúlabørnum og barnagarðsbørn. Av 8. árgangi vóru 95 % kannað, og av teimum máttu sum nevnt 56.3 % burturúr vegna tannrættingarviðgerð, tiknar tenn og óbúgvíð tannstöði. Tá kannað varð, hvussu tannstöðuskeivleikarnir hjá teimum burturúrløgdu vóru, sást, at bert fáir hagfrøðiliga dyggir munir vóru millum bólkarnar, ið høvdu fingið tannviðgerð, og tann partin av skúlabørnunum, sum her er umrøddur. T. d. høvdu tey óviðgjørdu líka tíðum stór yvirbit og krossbit, sum tey viðgjørdu, meðan tey, sum høvdu fingið vaksnar tenn tiknar, høvdu hagfrøðiliga oftari t. d. djúp bit og snaraðar tenn enn hini. Reglubundin munur millum úrtikna kanningartilfarið og viðgjørdu bólkarnar sást ongastaðni við vissu, heldur ikki á tølunum fyri trongstöðu. Tey vóru eitt sindur lægri enn tey donsku, helst vegna tær mongu, um ikki miðvísu, tanntøkurnar, har trongstöða hevur verið ella varð mett at fara at koma. Hetta bendir á, at tey børnini, sum onga tannviðgerð høvdu fingið, og sum tí kundu nýtast til kanningina, ikki vóru munandi øðrvísi enn tey viðgjørdu. Kanningartilfarið má tí sigast at umboða føroysk skúlabørn viðvíkjandi tannstöðuskeivleikum í tí tannheilsustöðu, sum føroyingar eru í í dag. Smábørnini vóru so ung, at avleiðingarnar av brendum tonnum bert koyrdu 3.0 % av børnunum burturúr, og vórðu tey tí mett at umboða føroysk smábørn.

Tey høgu tølini fyri samanløgdu tannstöðuskeivleikunum hjá føroyskum smábørnum samsvara tølum úr øðrum londum (uttan tó at vera beinleiðis samanberilig við tey, av tí at kanningarhættirnir so sjáldan eru teir somu). Summir skeivleikar minka við tíðini, t. d. tey stóru yvirbitini og tey opnu bitini, sum helst mynda tátingarvanarnar hjá børnunum. Nevnast má í hesum viðfangi, at opin tátubit ofta vera serliga djúp bit seinni vegna vantandi vakstrarsamskipan av framtonnunum, (Skieller 1967). Aðrir skeivleikar, t. d. trongstöða, vaksa í tali frá barnatønnunum til vaksnu tenninar, meðan krossbitið t. d. fer óbroytt av fyrra búningarstignum yvir á

seinna. Hetta samsvarar við aðrar kanningar (Kutin & Hawes 1969). Munurin millum donsku og føroysku smábørnini í jakslabiti bendir á, at kjálkabeinið ella niðari tanngarður hjá føroysku børnunum liggur longri frammi í andlitinum enn hjá javngomlum donskum børnum. Tann dyggi munurin í opnum biti man vísa á, at føroysk børn nýta tátur bæði longur og javnari enn tey donsku. Av tí at tátingarvanar ikki vóru kannaðir saman við tí donsku skrásetingini, kunnu samanburðir ikki verða gjørdir á hesum øki enn.

Tey føroysku skúlabørnini eyðkendu seg við oftari at hava skeiva vakstrarlegu og distalt jakslabit enn tey donsku, meðan føroyingarnir høvdu munandi færri snaraðar tenn og skeivar miðjur. Av tí at snaraðar tenn og trongstøða oftast koma fyrri í senn, Helm (1968), kundi tað lága talið av snaraðum føroyskum tonnum bent á, at tilfarið kanska ikki var umboðandi fyrri rúmskeivleikar, men tá dyggur munur ikki var í trongstøðutølunum, má talan vera um veruligan mun í snaraðum tonnum. At føroysku skúlabørnini høvdu eyðkennandi fleiri distal jakslabit, meðan smábørnini høvdu eyðkennandi færri enn tey donsku, kemst helst av, at føroysk børn so tíðliga missa barnajakslarnar, og at 6 ára jakslarnir í ovara tanngarði flyta seg skjótari fram í tanngarðinum, (tá eingin barnajakslur forðar) enn niðaru jakslarnir.

Fremsti tørvurin á tannrættingarviðgerð hjá smábørnum er tann fyrirbyggjandi. Smábørnini skulu helst venjast frá tátuni, so hvørt sum tørvurin á henni minkar, men fyrirbyggjast má eisini, at tenninar brenna, so tær ikki vera tiknar í úrtíð, tí trongstøða í vaksnu tonnunum stendst oftast av hesum, Siersbæk-Nielsen & Helm (1973). Av tannrættingarviðgerðum kundu krossbitini og tey ógvuliga stóru avvikinini aftur og fram verið gjørd hjá smábørnum í 5–6 ára aldri, við fyrimuni fyrri framhaldandi vøxturin (interceptiv viðgerð). Eisini skúlabørnini høvdu høg tøl av summum tannstøðuskeivleikum. Tað er tó ikki gjørligt úr hesum tølum at finna ávíst met fyrri viðgerðartørvinum hjá skúlabørnunum, tí eitt er fakligt met, annað tað samfelagsliga sjónarmiðið (28. talva). Børnini eru serliga

viðkvæm fyri skeivleikum, sum koma til sjóndar í framtonnunum, t. d. teimum stóru yvir- og undirbitunum, opnum bitum, serliga djúpum bitum, krossbitum, skeivari miðju og trongstøðu. Hesum fyribrigdum tørvar fyribyrkjandi, interceptiva og tannrættingarviðgerð. Men samstundis er skynsom ætlan og fyriseting neyðug fyri støðugt at kunna meta um avleiðingarnar og kostnaðin av arbeiðinum.

Allar myndirnar eru úr »Kursus i ortodonti«, Kursusnævnet, Dansk Tandlægeforening.

1. talva. Tal á kannaðum barnagarðsbørnum.
Number of registrated pre-school children.

Sankta Frans barnagarður	89
Dr. Ingridar barnagarður	53
Barnaheimið	12
Barnagarðurin hjá Judith Dam	16
Kommunubarnagarðurin	58
Barnagarðurin hjá Hallgerð Sivertsen	12
Barnagarðurin í Klaksvík	29
Saman	268

2. talva. Barnagarðsbørnini, bólkað eftir tannabúning.
Grouping of pre-school children according to stages of dental development.

Tannstøði	Gentur	Dreingir	Saman
DS 01	1	0	1
DS 02*	106	112	218
DS 02, M 1	1	2	3
DS 1	23	13	36
Saman	131	127	258**

* Búnar barnatenn.

** 8 børn tikin burturúr vegna tiknar barnajakslar.

2 børn tikin burturúr, tí tey etniskt hoyrdu til annað fólk.

3. talva. Aldur á gentum og dreingjum við barnatonnum (DS 02).
Age distribution of girls and boys with a primary dentition.

Aldur	Gentur	Dreingir	Saman
2 ár	4	5	9
3 ár	33	38	71
4 ár	39	39	78
5 ár	30	27	67
6 ár	6	6	12
Saman	112	115	227

4. talva. Tal á skúlabørnum í 8. flokki.

Number of school children in 8th class.

	Tal á børnum	Kannað børn	PCT
Oyrarbakki	55	53	96.4
Strendur	37	32	86.5
Fuglafjørður	46	45	97.8
Klaksvík	87	87	100.0
Vestmanna	34	34	100.0
Giljanes/Sørvágur	37	35	94.6
Toftir	18	18	100.0
Glyvur	46	45	97.8
Venjingarskúlin	50	46	92.0
Kommunuskúlin	116	110	94.8
Eysturskúlin	68	66	97.1
Meginskúlin á Sandi	28	24	85.7
Saman	622	591	95.0

5. talva. Skúlabørnini, bólkað eftir tannabúning.

Grouping of school children according to stages of dental development.

Tannstöði	Gentur	Dreingir	Saman
DS 3	3	11	14
DS 4*	287	290	577
Saman	290	301	591

* Búar vaksnar tenn.

6. talva. Aldur á gentum og dreingjum við búnum vaksnum tonnum.

Age distribution of girls and boys with a permanent dentition (DS 4).

Aldur	Gentur	Dreingir	Saman
13 ár	30	33	63
14 ár	239	232	471
15 ár	17	24	41
16 ár	1	1	2
Saman	287	290	577

7. talva. Skúlabørnini, bólkað eftir tannaviðgerð.

Grouping of school children according to previous dental treatment.

Bólkur	Tannaviðgerð	Gentur		Dreingir		Saman	
		N	PCT	N	PCT	N	PCT
2. Eingi tannrættingartól, ongar tenn tiknar. (No orth. treatm., no extr.)		122	42.5	144	48.5	266	45.5
3. Tannrættingartól, ongar tenn tiknar. (Orth. appl., no extr.)		21	7.3	27	9.1	48	8.2
4. Tiknar tenn framman fyri 6'arar, eingi tannrættingartól. (Extr. ant. teeth, no appliances)		42	14.6	44	14.8	86	14.8
5. Tiknir 6'arar, eingi tannrættingartól. (Extr. of first molar, no applianc.)		53	18.5	39	13.1	92	15.8
6. Tikið bæði jaksar og tenn frammanfyri, eingi tannrættingartól. (Extr. first molar and ant. teeth, no appliances)		18	6.3	19	6.4	37	6.3
7. Tannrættingartól, tikið tenn framman fyri 6'-arnar. (Orth. appl., extr. ant. teeth)		17	5.9	17	5.7	34	5.8
8. Tannrættingartól, tikið 6'arar. (Orth. appl., extr. l. molar)		8	2.8	5	1.7	13	2.2
9. Tannrættingartól, tikið jaksar og tenn frammanfyri. (Orth. appl., extr. l. molar and ant. teeth)		6	2.1	2	0.7	8	1.7
Saman		287	100.0	297	100.0	584	100.3

N er talið á børnum.

PCT er talið á børnum í procentum.

8. talva. Tiknar tenn, bólkaðar eftir eyðkenni og orsök til tanntøkuna.
Number of extracted teeth, grouped according to type and cause for extraction.

Eyðkenni	Gentur		Dreingir		Saman	
	c.c.*	o.c.**	c.c.	o.c.	c.c.	o.c.
6 + 6	71	13	54	6	125	19
5 + 5	8	10	4	9	12	19
4 + 4	29	43	8	46	37	89
3 + 3	0	2	0	2	0	4
2 + 2	4	3	0	2	4	5
1 + 1	0	0	2	0	2	0
6 — 6	87	16	53	11	140	27
5 — 5	15	14	23	13	38	27
4 — 4	9	29	9	26	18	55
3 — 3	0	0	0	1	0	1

* caries causa t. e.: Tenn tiknar, tí tær vóru brendar.

** orthodontic causa t. e.: Tenn tiknar av tannrættingargrundum.

Av børnunum høvdu 270 (46 %) fingið tilsamans 622 vaksnar tenn tiknar, 353 (57 %) tí tær vóru brendar og 269 (43 %) av tannrættingargrundum. Av teimum, sum høvdu fingið tenn tiknar, hevði hvørt barnið í miðal fingið 2.3 tenn tiknar.

9. talva. Tal á tannstöðuskeivleikum.
Total frequency of malocclusion.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Smábørn, DS O2</i>							
uttan skeivleikar	13	12.3	2.2	14	12.6	3.2	N.S.
við skeivleikum	93	87.7	3.2	98	88.3	3.1	N.S.
<i>Skúlabørn, DS 4</i>							
uttan skeivleikar	17	14.2	3.2	16	11.6	2.7	N.S.
við skeivleikum	103	85.8	3.2	122	88.4	2.7	N.S.

N er talið á børnum, sum hava skeivleikan.

PCT er talið á børnum, sum hava skeivleikan, roknað í procentum.

SE er standard-avvikið.

P er sannlíkindi fyri, at munurin er tilvildarligur.

N.S. merkir, at eingin hagfrøðiliga dyggur munur er ($P > 0.05$) (N.S. = Not Signif.)

10. talva. Tal á tannstöðuskeivleikum hjá smábørnum og skúlabørnum.
Total frequency in pre-school and school children.

	Smábørn			Skúlabørn			Munur
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	P
Uttan skeivleikar	27	12.4	2.2	33	12.8	2.1	N.S.
Við skeivleikum	190	87.6	2.4	225	87.2	2.1	N.S.

11. talva. Tal á tannstöðu-, samanbits- og rúmskeivleikum.
Frequencies of dentitional, occlusal, and space anomalies.

	Gentur			Dreingir			Munur
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	P
<i>Smábørn, DS 02</i>							
tannstöða	4	3.8	1.9	5	4.5	2.0	N.S.
samanbit	76	71.7	4.4	86	77.5	4.0	N.S.
rúm	51	48.1	4.9	50	45.0	4.7	N.S.
<i>Skúlabørn, DS 4</i>							
tannstöða	52	43.3	4.5	46	33.3	4.0	N.S.
samanbit	64	53.3	4.6	93	67.4	4.0	0.05
rúm	66	55.0	4.5	78	56.5	4.2	N.S.

12. talva. Tal á tannstöðu-, samanbits- og rúmskeivleikum hjá smábørnum og skúlabørnum.
Frequencies of dentitional, occlusal, and space anomalies in pre-school and school children.

	Smábørn			Skúlabørn			Munur
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	P
Tannstöða	9	4.1	1.4	98	38.0	3.0	0.001
Samanbit	162	74.7	3.0	157	60.9	3.0	0.01
Rúm	101	46.5	3.4	144	55.8	3.1	N.S.

13. talva. Tal á evningar- og støðuskeivleikum hjá føroyskum smábørnum.
Frequencies of formation, and alignment anomalies in Faroese pre-school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Evning</i>							
undir-tal	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	N.S.
vanskaptar tenn	0	0.0	0.0	1	0.9	0.9	N.S.
<i>Støða</i>							
snaraðar tenn	1	0.9	0.9	3	2.7	1.5	N.S.
skeiklaðar tenn	2	1.9	1.3	1	0.9	0.9	N.S.
krossbit framman	1	0.9	0.9	0	0.0	0.0	N.S.

14. talva. Tal á evningar-, vakstrar- og støðuskeivleikum hjá føroyskum skúlabørnum.

Frequencies of formation, eruption, and alignment anomalies in Faroese school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Evning</i>							
undir-tal	12	10.0	2.7	11	8.0	2.8	N.S.
vanskaptar tenn	7	5.8	2.1	3	2.2	1.2	N.S.
<i>Vakstrarlag</i>							
skeiv vakstrarlega	12	10.0	2.7	7	5.1	1.9	N.S.
forðaður vøkstur	0	0.0	0.0	4	2.9	1.4	N.S.
steðgaður vøkstur	1	0.8	0.8	2	1.4	1.0	N.S.
ikki mistar barnatenn	2	1.7	1.2	1	0.7	0.7	N.S.
<i>Støða</i>							
snaraðar tenn	28	23.3	3.9	24	17.4	3.2	N.S.
skeiklaðar tenn	5	4.2	1.8	6	4.3	1.7	N.S.
krossbit framman	2	1.7	1.2	3	2.2	1.2	N.S.

15. talva. Tal á evningar- og støðuskeivleikum hjá føroyskum smábørnum og skúlabørnum.

Frequencies of formation and alignment anomalies in Faroese pre-school and school children.

	Smábørn			Skúlabørn			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Evning</i>							
undir-tal	0	1.8	0.9	23	8.9	1.8	0.001
vanskaptar tenn	1	0.5	0.5	10	3.9	1.2	0.05
<i>Støða</i>							
snaraðar tenn	4	1.8	0.9	52	20.2	2.5	0.001
skeiklaðar tenn	3	1.4	0.8	11	4.3	1.3	N.S.
krossbit framman	1	0.5	0.5	5	1.9	0.9	N.S.
Krossbit framman úr øllum bólum*	1	0.5	0.5	42	7.2	1.1	0.001

* Íroknað tey 39 0/0, sum høvdu fingið krossbitið framman rættað.

16. talva. Tal á samanbitsskeivleikum aftur og fram, upp og niður og tvørturum hjá føroyskum smábørnum.

Frequencies of sagittal, vertical, and transverse occlusal anomalies in pre-school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Aftur og fram</i>							
yvirbit > 4 mm	33	31.4	4.3	42	33.2	4.6	N.S.
yvirbit ≥ 6 mm	14	13.3	3.3	15	13.6	3.3	N.S.
distalt jakslabit	41	39.4	4.8	42	38.2	4.6	N.S.
undirbit	2	1.9	1.3	1	0.9	0.9	N.S.
mesialt jakslabit	9	8.7	2.8	6	5.5	2.2	N.S.
<i>Upp og niður</i>							
opið bit > 0 mm	35	33.3	4.6	39	35.5	4.6	N.S.
opið bit ≥ 2 mm	18	17.1	3.7	26	23.6	4.1	N.S.
djúpt bit > 3 mm	12	11.4	3.1	21	19.1	3.7	N.S.
djúpt bit ≥ 5 mm	1	1.0	0.9	5	4.5	2.0	N.S.
<i>Tvørturum</i>							
krossbit í síðunum	15	14.2	3.4	10	9.0	2.7	N.S.
saksbit	0	0.0	0.0	1	0.9	0.9	N.S.
skeiv miðja ≥ 2 mm	9	8.5	2.7	5	4.5	2.0	N.S.

17. talva. Tal á samanbitsskeivleikum aftur og fram, upp og niður og tvørturum hjá føroyskum skúlabørnum.

Frequencies of sagittal, vertical, and transverse occlusal anomalies in Faroese school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
<i>Aftur og fram</i>							
yvirbit ≥ 6 mm	12	10.0	2.7	23	16.7	3.2	N.S.
yvirbit ≥ 9 mm	1	0.8	0.8	4	2.9	1.4	N.S.
distalt jakslabit	36	30.0	4.2	44	31.9	4.0	N.S.
undirbit	0	0.0	0.0	1	0.7	0.7	N.S.
mesialt jakslabit	7	5.8	2.1	9	6.5	2.1	N.S.
<i>Upp og niður</i>							
opið bit ≥ 0 mm	1	0.8	0.8	1	0.7	0.7	N.S.
opið bit ≥ 2 mm	1	0.8	0.8	1	0.7	0.7	N.S.
djúpt bit ≥ 5 mm	17	14.2	3.2	41	29.7	3.9	N.S.
djúpt bit ≥ 7 mm	2	1.7	1.2	7	5.1	1.9	N.S.
<i>Tvørturum</i>							
krossbit í síðunum	16	13.3	3.1	21	15.2	3.1	N.S.
saksbit	9	7.5	2.4	18	13.0	2.9	N.S.
skeiv miðja ≥ 2 mm	6	5.0	2.0	11	8.0	2.3	N.S.

18. talva. Tal á samanbitsskeivleikum aftur og fram, upp og niður og tvørturum hjá føroyskum smábørnum og skúlabørnum.

Frequencies of sagittal, vertical and transverse occlusal anomalies in Faroese pre-school children.

<i>Aftur og fram</i>	Smábørn			Skúlabørn			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
yvirbit $\geq 4^*$ ella 6 mm**	75	34.9	3.3	35	13.6	2.1	0.001
yvirbit $\geq 6^*$ ella 9 mm**	29	13.5	2.3	5	1.9	0.9	0.001
distalt jakslabit	83	38.8	3.3	80	31.0	2.9	N.S.
undirbit	3	1.4	0.8	1	0.4	0.4	N.S.
mesialt jakslabit	15	7.0	1.7	16	6.2	1.5	N.S.
<i>Upp og niður</i>							
opið bit	74	34.4	3.2	2	0.8	0.5	0.001
opið bit ≥ 2 mm	44	20.5	2.8	2	0.8	0.5	0.001
djúpt bit 1° ; gentur	12	11.4	3.1	17	14.2	3.2	N.S.
djúpt bit 1° ; dreingir	21	19.1	3.7	41	29.7	3.9	N.S.
djúpt bit $\geq 5^*$ ella 7 mm**	6	2.8	1.1	9	3.5	1.1	N.S.
<i>Tvørturum</i>							
krossbit í síðunum	25	11.5	2.2	37	14.3	2.2	N.S.
saksbit	1	0.5	0.5	27	10.5	1.9	0.001
skeiv miðja ≥ 2 mm	14	6.5	1.7	17	6.6	1.5	N.S.

* smábørn.

** skúlabørn.

19. talva. Tal á rúmskeivleikum hjá føroyskum smábørnum.

Frequencies of crowding in maxilla and mandible, spacing in maxilla and mandible, and medial diastema in Faroese pre-school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
Trongstøða, ov. tanng.	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	N.S.
Trongstøða, n. tanng.	1	0.9	0.9	1	0.9	0.9	N.S.
Spreidd st., ov. tanng.	40	37.7	4.7	39	35.1	4.5	N.S.
Spreidd st., n. tanng.	36	34.0	4.6	36	32.4	4.4	N.S.
Miðjuglopp, ov. tanng.	6	5.7	2.2	6	5.4	2.1	N.S.

20. talva. Tal á rúmskeivleikum hjá føroyskum skúlabørnum.

Frequencies of crowding in maxilla and mandible, spacing in maxilla and mandible, and medial diastema in Faroese school children.

	Gentur			Dreingir			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
Trongstøða, ov. tanng.	28	23.3	3.9	20	14.5	3.0	N.S.
Trongstøða, n. tanng.	46	38.8	4.4	46	33.3	4.0	N.S.
Spreidd st., ov. tanng.	14	11.7	2.9	15	10.9	2.6	N.S.
Spreidd st., n. tanng.	4	3.3	1.6	18	13.0	2.9	0.01
Miðjuglopp, ov. tanng.	2	1.7	1.2	2	1.4	1.0	N.S.

21. talva. Tal á rúmskeivleikum hjá føroyskum smábørnum og skúlabørnum.

Frequencies of crowding in maxilla and mandible, spacing in maxilla and mandible, and medial diastema in Faroese pre-school and school children.

	Smábørn			Skúlabørn			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
Trongstøða, ov. tanng.	0	0.0	0.0	48	18.6	2.4	0.001
Trongstøða, n. tanng.	2	0.9	0.6	92	35.7	3.0	0.001
Spreidd st., ov. tanng.	79	36.4	3.3	29	11.2	2.0	0.001
Spreidd st., n. tanng., gentur	36	34.0	4.6	4	3.3	1.6	0.001
Spreidd st., n. tanng., dreingir	36	32.4	4.4	18	13.0	2.9	0.001
Miðjuglopp, ov. tanng.	12	5.5	1.6	4	2.9	1.4	N.S.

22. talva. Tal á tannstöðuskeivleikum hjá føroyskum og donskum smábørnum.

Frequencies of dentitional, occlusal and space anomalies in Faroese and Danish pre-school children.

	Føroysk smábørn			Donsk smábørn			Munur
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	P
<i>Tannstöða</i>							
undir-tal	0	1.8	0.9	1	0.2	0.2	N.S.
vanskaptar tenn	1	0.5	0.5	5	1.2	0.5	N.S.
snaraðar tenn	4	1.8	0.9	49	12.1	1.6	0.001
skeiklaðar tenn	3	1.4	0.8	2	0.5	0.3	N.S.
krossbit framman	1	0.5	0.5	15	3.7	0.9	0.05
<i>Samanbit</i>							
yvirbit ≥ 4 mm	75	34.9	3.3	153	38.8	2.5	N.S.
yvirbit ≥ 6 mm	29	13.5	2.3	47	11.9	1.6	N.S.
distalt jakslabit	83	38.8	3.3	200	49.3	2.5	0.05
undirbit	3	1.4	0.8	0	0.0	0.0	N.S.
mesialt jakslabit	15	7.0	1.7	7	1.7	0.6	0.01
opið bit ≥ 0 mm	74	34.4	3.2	90	22.8	2.1	0.01
opið bit ≥ 2 mm	44	20.5	2.8	33	8.4	1.4	0.001
djúpt bit ≥ 3 mm	33	15.3	2.5	73	18.5	2.0	N.S.
djúpt bit ≥ 5 mm	6	2.8	1.1	11	2.8	2.8	N.S.
krossbit í síðunum	25	11.5	2.2	57	14.0	1.7	N.S.
saksbit	1	0.5	0.5	1	0.2	0.2	N.S.
skeiv miðja ≥ 2 mm	14	6.5	1.7	21	5.2	1.1	N.S.
<i>Rúm</i>							
trongstöða, ov. tanng.	0	0.0	0.0	9	2.2	0.7	0.05
trongstöða, n. tanng.	2	0.9	0.6	5	1.2	0.5	N.S.
spreidd st., ov. tanng.	79	36.4	3.8	191	47.0	2.5	0.05
spreidd st., n. tanng.	72	33.2	3.2	166	40.9	2.4	N.S.
miðjuglopp, ov. tanng.	12	5.5	1.6	37	9.1	1.4	N.S.

23. talva. Tal á tannstøðuskeivleikum hjá føroyskum og donskum skúla-
børnum.

Frequencies of formation, eruption and alignment anomalies in
Faroese and Danish school children.

	Føroysk skúlabørn			Donsk skúlabørn			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
Undir-tal	23	8.9	1.8	76	6.1	0.7	N.S.
Vanskaptar tenn	10	3.9	1.2	25	2.0	0.4	N.S.
Skeiv vakstrarlega	19	7.4	1.6	51	4.1	0.6	0.05
Forðaður vøkstur	4	1.6	0.8	6	0.5	0.2	N.S.
Steðgaður vøkstur	3	1.2	0.7	6	0.5	0.2	N.S.
Ikki mistar barnatenn	3	1.2	0.7	62	5.0	0.6	0.01
Snaraðar tenn	52	20.2	2.5	366	29.5	1.3	0.01
Skeiklaðar tenn	11	4.3	1.3	34	2.7	0.5	N.S.
Krossbit framman	5	1.9	0.9	34	2.7	0.5	N.S.
Krossbit framman børn úr 2. og 3. bólki	23	7.5	1.5	48	3.9	0.5	0.01

2. bólkur: uttan tannrætting, uttan tanntøkur.

3. bólkur: við tannrættingartólum, uttan tanntøkur.

24. talva. Tal á samanbitsskeivleikum hjá føroyskum og donskum skúlabørnum.

Frequencies of sagittal, vertical, and space anomalies in Faroese and Danish school children.

	Føroysk skúlabørn			Donsk skúlabørn			Munur
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	P
<i>Aftur og fram</i>							
yvirbit ≥ 6 mm	35	13.6	2.1	174	14.0	1.0	N.S.
yvirbit ≥ 9 mm	5	1.9	0.9	48	3.9	0.5	N.S.
distalt jakslobit	80	31.0	2.9	305	24.6	1.2	0.05
undirbit	1	0.4	0.4	6	0.5	0.2	N.S.
mesialt jakslobit	16	6.2	1.5	53	4.3	0.6	N.S.
<i>Upp og niður</i>							
opið bit ≥ 0 mm	2	0.8	0.5	25	2.0	0.4	N.S.
opið bit ≥ 2 mm	2	0.8	0.5	5	0.4	0.2	N.S.
djúpt bit ≥ 5 mm, gentur	17	14.2	3.2	98	14.5	1.4	N.S.
djúpt bit ≥ 5 mm, dreingir	41	29.7	3.9	128	22.7	1.8	N.S.
djúpt bit ≥ 7 mm	9	3.5	1.1	23	1.9	0.4	N.S.
<i>Tvørturum</i>							
krossbit í síðunum	37	14.3	2.2	148	11.9	0.9	N.S.
saksbit	27	10.9	1.9	93	7.5	0.7	N.S.
skeiv miðja ≥ 2 mm	17	6.6	1.5	173	14.0	1.0	0.01

25. talva: Tal á rúmskeivleikum hjá føroyskum og donskum skúlabørnum.

Frequencies of crowding in maxilla and mandible, spacing in maxilla and mandible, and medial diastema in Faroese and Danish school children.

	Føroysk skúlabørn			Donsk skúlabørn			Munur P
	N	PCT	SE	N	PCT	SE	
Trongstøða, ov. tanng.	48	18.6	2.4	313	23.7	1.2	N.S.
Trongstøða, n. tanng.	92	35.7	3.0	428	32.3	1.3	N.S.
Spreidd st., ov. tanng.	29	11.2	2.0	80	6.0	0.7	0.01
Spreidd st., n. tanng.,							
gentur	4	3.3	1.6	18	2.5	0.6	N.S.
Spreidd st., n. tanng.,							
dreingir	18	13.0	2.9	31	5.1	0.9	0.01
Miðjuglopp, ov. tanng.	4	1.6	0.8	12	0.9	0.3	N.S.

26. talva. Tal á føroyskum skúlabørnum, sum høvdu havt tannrættingartól ella høvdu fingið vaksnar tenn tiknar av tannrættingargrundum.

Number of Faroese school children which had received orthodontic appliance treatment without and with extractions of permanent teeth or extractions of permanent teeth, orthodontic causa, without appliance therapy.

	Gentur		Dreingir		Saman	
	N	PCT	N	PCT	N	PCT
I. Tannrættingartól, men eingin tanntøka	22	7.6	29	9.7	51	8.7
II. Tannrættingartól og tanntøka	33	11.4	28	9.4	61	10.4
III. Tanntøka av tannrættingargrundum, men eingi tannrættingartól	43	14.9	44	14.8	87	14.8
Saman	98	34.0	101	33.9	199	34.0

27. talva. Føroysku skúlabørnini, sum høvundurin metti at tørva tannrættingarviðgerð.

Need of orthodontic treatment in the Faroese school children as estimated by the author.

	Gentur		Dreingir		Saman	
	N	PCT	N	PCT	N	PCT
Smáar viðgerðir	20	16.4	29	20.1	49	18.4
Størri viðgerðir (longri enn 12 mánaðir)	34	27.9	40	27.8	74	27.8

28. talva. Persónligi tørvurin hjá føroysku skúlabørnunum á tannrættingarviðgerð.

Demand of orthodontic treatment in the Faroese school children.

	Gentur		Dreingir		Saman	
	N	PCT	N	PCT	N	PCT
Tey, sum hildu seg hava skeivur tenn	154	53.3	113	38.0	267	45.5
Tey, sum høvdu ynski um at broyta skeivleikarnar	118	41.0	76	25.5	194	33.0

BÓKMENTIR

- Björk, A.: Variability and age changes in overjet and overbite. *Amer. J. Orthodont.* 39: 779—301, 1953.
- Björk, A. & M. Palling: Adolescent age changes in sagittal jaw relation, alveolar prognathism, and incisal inclination. *Acta odont. scand.* 12: 201—232, 1954.
- Björk, A., Aa. Krebs & B. Solow: A method for epidemiological registration of malocclusion. *Acta odont. scand.* 22: 27—41, 1964.
- Björk, A. & S. Helm: Need for orthodontic treatment as reflected in the prevalence of malocclusion in various ethnic groups. *Acta socio-med. scand. Suppl.* 1, 1969. p. 209—214.
- Hald, A.: Statistiske metoder. Akademisk Forlag. København 1971.
- Havn-Eriksen, J.: Dental modning og forekomst af tandstillingsfejl hos vestgrønlandske skolebørn. Københavns Tandlægehøjskole, 1975.
- Helm, S.: Malocclusion in Danish children with adolescent dentition: An epidemiological study. *Amer. J. Orthodont.* 54: 352—366: 1968.
- Helm, S.: Prevalence of malocclusion in relation to development of the dentition. *Acta odont. scand.* 28: Suppl. 58, 1970.
- Helm, S., S. Kreiborg et al.: Appréciation de la necessite du traitement orthodontique chez des enfants danois d'âge scolaire. *Rev. ODF*, t. XI no. 4: 471—482, 1977.
- Holst, J. J.: Tandundersøgelserne; Guðjónsson: P. Carl Petersens Fonds Ernæringsekspedition til Færøerne, 1936—37. Nyt Nordisk Forlag — Arnold Busck, København 1940.
- Klackenberg, G.: A prospective longitudinal study of children. Lindeparkens trykkeri, Stockholm 1971.
- Kutin, G. & R. R. Hawes: Posterior cross-bites in the deciduous and mixed dentitions. *Amer. J. Orthodont.* 1969: 56: 491—504.
- Manicus, C.: Nogle iagttagelser over de på Færøerne herskende og de sammesteds manglende sygdomme. *Bibl. Laeger* 1824: 4: 15—40.
- Panum, P. L.: Iagttagelser anstillede under mæslingeepidemien på Færøerne i året 1846. *Bibl. Laeger* 3. ser. 1847: 1: 270—344.
- Rasmussen, R. K.: Fra lægeboligen i Ejde IV. Rachitisundersøgelser i Ejde lægedistrikt på Færøerne. *Bibl. Laeger* 1925: 117: 381—393.
- Rasmussen, J. & S. Helm: Forekomst af tandstillingsfejl i det primære tandsæt. *Tandlægebladet* 79: 383—388, 1975.
- Siersbæk-Nielsen, S. & S. Helm: Trangstilling i den permanente dentition efter tidligt tab af temporære molarer og hjørnetænder. *Tandlægebladet* 77: 600—610, 1973.
- Skieller, V.: Cephalometric growth analysis in treatment of overbite. *Europ. orthodont. Soc. Trans.* 1967, p. 147—157.

- Solow, B.: A method for computer analysis of epidemiological malocclusion data. *Europ. orthodont. Soc. Trans.* 1964, p. 391—399.
- Solow, B., & S. Helm: A method for tabulation and statistical evaluation of epidemiological malocclusion data. *Acta odont. scand.* 26: 63—88, 1968.
- Thylstrup, A.: Cariesforekomster blandt færøske børn i alderen 5 til 13 år. Århus Tandlægehøjskole 1974.

SUMMARY

The purpose of this study was to determine the prevalence of malocclusion in Faroese children with deciduous and permanent dentition, to examine sex differences in the prevalence rates, and to compare the prevalence rates of Faroese children to those of Danish children.

The registration was made during the winter 1975—76 and covered 217 pre-school children and 591 school children from the 8th classes of Faroese schools excepting those on Suðuroy. The school children were grouped according to extraction of permanent teeth and orthodontic treatment. The studied group included only those who had received neither of these treatments (120 girls and 138 boys). Tables 1—8.

The registrations were made according to the method of Bjørk, Krebs & Solow (1963) for »Epidemiological Registration of Malocclusion«. After the examination, the data were checked for logically incompatible recordings. The frequencies of the different traits of malocclusion were determined by means of computer programs developed by Solow & Helm (Solow 1964, Solow & Helm 1968), although rewritten to a BASIC version for this study.

The pre-school children had few dentitional anomalies, but high frequencies of occlusal and space anomalies. Every third child had extreme maxillary overjet, frontal open bite and distal molar occlusion, while 12 % had cross-bite, 36 % had spacing in the upper jaw and 33 % spacing in the lower jaw. Only 2 pre-school children had crowding (tables 13, 16 and 19).

The school children had higher frequencies of dentitional anomalies, deep bite, scissors bite and crowding, equal frequencies of distal molar occlusion and cross-bite, and lower frequencies of extreme maxillary overjet, frontal open bite and spacing than the pre-school children (tables 14, 15, 17, 18, 20 and 21).

Compared to the Danish pre-school children, the Faroese pre-school children had higher frequencies of frontal open bite, more mesial molar occlusion, less distal molar occlusion, fewer rotations and less spacing. The Faroese school children had higher frequencies of ectopic eruption,

inversion of incisors, distal molar occlusion and spacing, and lower frequencies of rotations and midline displacement than the Danish school children (tables 22—25). All differences mentioned were statistically significant.

The investigation included questionnaires which were answered by the school-children and by the parents of the pre-school children. Tables 26—28 list the need of and demand for orthodontic treatment.